Raadsvoorstel

Onderwerp:	Ontwikkelstrategie De Kempen: voorkeursrichting
Vergaderdatum:	24 september 2024
Documentnr. Corsa.:	RA24.064
Case nr. Corsa:	Z22001524
Portefeuillehouder:	de heer F.P.M. Rombouts wethouder

Voorstel

1. In te stemmen met het rapport “Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040” en meer specifiek met het in hoofdstuk 5 geschetste toekomstbeeld en de daaraan verbonden leidende (kaderstellende) principes.
2. Te concluderen dat de gegeven voorkeursrichting voldoet aan de leidende principes en het toekomstbeeld.
3. Uw college opdracht te geven de voorkeursrichting uit te werken tot een voorkeursscenario.

Inleiding

Eind 2021 stelden de colleges van de vier Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de Ontwikkelstrategie De Kempen ‘Vanuit eigen kracht, een meerwaarde binnen de Brainportregio’ vast. Deze strategie op de thema’s wonen, werken en bereikbaarheid was een bundeling van bestaand beleid, exclusief de gevolgen van de schaalsprong, de snelle (economische) groei van de regio.

In april 2023 stelden de gemeenteraden van de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de bestuursopdracht Ontwikkelstrategie De Kempen vast voor het gezamenlijk opstellen van een vervolg-ontwikkelstrategie. Het doel van de bestuursopdracht is het bepalen van de strategische koers van de Kempen tot 2040 inclusief de schaalsprong. In deze vervolgstrategie dient de koers gericht te zijn op Wonen, Werken en Mobiliteit, maar moet ook ruime aandacht zijn voor brede welvaart.

In de bestuursopdracht is het proces opgenomen hoe tot het vervolg van de ontwikkelstrategie wordt gekomen. Dat proces is opgedeeld in de volgende stappen:
Stap 1: Inventarisatie;
Stap 2: Uitwerken brede welvaart;
Stap 3: Van denkrichtingen naar scenario’s;
Stap 4: Voorkeursscenario bepalen;
Stap 5: Uitwerken voorkeursscenario.
Bij behandeling van de bestuursopdracht door de gemeenteraden is door middel van amendementen een tussenstap ingevoerd tussen de stappen 3 en 4. De gemeenteraden worden met deze extra processtap in de gelegenheid gesteld om eventuele wensen, bedenkingen, kaders en uitgangspunten in te brengen en vast te stellen alvorens naar stap 4 “voorkeursscenario bepalen” wordt gegaan. In deze tussenstap wordt gebruik gemaakt van het begrip ‘voorkeursrichting’. De voorkeursrichting wordt in december vastgesteld als voorkeursscenario. Met dit raadsvoorstel en de onderliggende stukken wordt gevolg gegeven aan de amendementen.

Argumenten

1.1 De vier gemeenteraden zijn betrokken bij en geïnformeerd over de uitwerking van de bestuursopdracht.

Op 21 september 2022, 21 juni 2023 en 13 september 2023 is er tijdens het Kempencongres en de Kempen-brede raadsinformatieavonden gesproken over de schaalsprong en brede welvaart, inclusief werksessies. Op 4 juni 2024 werden de gezamenlijk raden in de gelegenheid gesteld input te geven op de zeven thema’s en vier denkrichtingen tijdens een Kempen-brede bijeenkomst over de

Ontwikkelstrategie. Bij overige bijeenkomsten met raadsleden van de Kempen is de aanpak en stand van zaken besproken (1 maart 2023, 24 mei 2023, 29 november 2023).

1.2 De inwoners, inclusief jeugd, zijn intensief betrokken in gesprekken over de mogelijke gevolgen van de schaalsprong en kansen voor De Kempen.

In april en mei 2024 heeft een participatietraject, de Toekomstdialoog plaatsgevonden. De Toekomstdialoog bestond uit twaalf fysieke bijeenkomsten (toekomstdialoogavonden) en uit een digitale enquête. Tijdens de toekomstdialoogavonden hebben ongeveer 550 Kempenaren meegedacht over wat zij belangrijk vinden, wat hun zorgen zijn en welke kansen zij zien op de zeven thema's wonen, werken, bereikbaarheid, voorzieningen, landschap en klimaat, welzijn en samenleving, die bij deze bijeenkomsten zijn gebruikt (bijlage b.1). De digitale enquête is 585 volledig ingevuld. De uitkomsten van de toekomstdialoogavonden en de digitale enquête zijn opgenomen in bijlage b.2.

Bij de toekomstdialoogavonden is gebruik gemaakt van de vier denkrichtingen uit de verdieping van de Ontwikkelstrategie de Kempen (2021). Hierbij is aangeven dat het doel van deze denkrichtingen niet was om te kiezen voor de denkrichting die het beste werd gevonden, maar dat de denkrichtingen werden gebruikt als gespreksstarter. In totaal zijn er meer dan 3.000 post-its beschreven met onderwerpen om te behouden, versterken of toe te voegen. Deze waardevolle input uit de Toekomstdialoog en de daaruit naar voren gekomen aandachts- en pluspunten zijn meegenomen om van de vier denkrichtingen tot een voorkeursrichting te komen.

Naast de twaalf Toekomstdialoogavonden zijn ook zeventig scholieren van het Pius X-College, het Rythovius College en twintig jeugdgemeenteraadsleden van Bergeijk (groep 7 en 8), gevraagd om (op een aangepaste manier) input te leveren.

1.3 Brede welvaart in De Kempen is concreet gemaakt op basis van data, aangevuld met de opbrengst van het participatietraject met inwoners van De Kempen.

Het is goed leven in De Kempen. De Kempenaren zijn trots zijn op hun sociale identiteit met haar verenigingsleven, kenmerkende tradities zoals carnaval en kermis, en de ondernemersmentaliteit van praktisch aanpakken. Deze Kempische identiteit wordt daarnaast gekenmerkt door ruimtelijke aspecten, zoals de ruim opgezette kernen en de nabijheid van de groene omgeving. Aandachtspunten zijn het behouden van de gemeenschapszin en het dorpse karakter, bereikbaarheid via openbaar vervoer, betaalbaarheid en diversiteit van woningen, in stand houden van (basis)voorzieningen, luchtkwaliteit en het behoud van natuur. In de digitale enquête beoordelen de respondenten Wonen en Samenleving als belangrijkste thema's.

1.4 De tot nu toe doorlopen processtappen hebben geleid tot het rapport Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040.

Bij de Toekomstdialoog hanteerden we zeven thema's. Omdat het thema welzijn - net als brede welvaart - allesomvattend/holistisch is, hebben we ervoor gekozen dit thema niet meer afzonderlijk te beoordelen, maar onderdeel te laten zijn van de overige zes thema's.

In het rapport Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 wordt eerst een beeld van de huidige Kempen geschetst ten aanzien van de zes thema's ('foto van de Kempen'). De zes thema's betreffen: wonen, werken, bereikbaarheid en mobiliteit, landschap en klimaat, voorzieningen en samenleving. De 'foto van De Kempen' is tot stand gekomen vanuit een inventarisatie (stap 1) waarbij reeds bestaande (beleids-)documenten zijn gebruikt. Maar ook is gebruik gemaakt van een onderzoek dat door Het Pon & Telos is uitgevoerd om een groot aantal aspecten die betrekking hebben op het thema 'Brede Welvaart' te inventariseren (stap 2, hoofdstuk 2). Tenslotte zijn uitkomsten uit de Toekomstdialoog gebruikt.

Naast de huidige situatie is ook geïnventariseerd tegen welke opgaven we als Kempen aankijken. Aan de ene kant is gekeken welke externe ontwikkelingen we verwachten en waarop we moeten handelen. Maar ook is hiervoor de input van inwoners gebruikt die bij de Toekomstdialogen is opgehaald (hoofdstuk 3) naar voren zijn gekomen. Tenslotte is er rekening gehouden met de bestaande ambities van de gemeenten die deel uitmaken van De Kempen.

Alle voornoemde aspecten komen samen in hoofdstuk 5 van de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040. Op pagina 15 is een toekomstbeeld geschetst waarnaar we streven, gebaseerd op de diverse inventarisaties. Dit toekomstbeeld is:

"In onze samenleving is iedereen welkom en leren we elkaar graag kennen. Onze regio wordt gekenmerkt door dorpse bebouwing met geschikte woningen voor jong en oud, voor Kempenaar én nieuwkomer. De maakindustrie en de vrijetijdssector zijn kenmerkend voor de regio en maken De Kempen economisch sterk. Alle kernen zijn goed en veilig te bereiken met een geschikt vervoermiddel voor iedereen. De natuur en het mozaïeklandschap zijn altijd dichtbij. Onze voorzieningen zorgen voor leefbaarheid en levendigheid in alle kernen. We behouden onze veilige en rustige leefomgeving waar het dorpse karakter met haar actieve verenigingsleven centraal staat. Dit alles draagt bij aan de brede welvaart van De Kempen en het welzijn van alle Kempenaren."

Het bereiken van het toekomstbeeld kan alleen als daarvoor kaders worden neergezet. Eveneens in hoofdstuk 5, pagina 15, zijn deze kaders, of leidende principes, opgenomen. Gevraagd wordt met dit raadsvoorstel om in te stemmen met het geschetste toekomstbeeld en de daaraan verbonden leidende principes.

2.1 Vier denkrichtingen uit de verdieping van de Ontwikkelstrategie de Kempen (2021) zijn gebruikt als basis om tot een voorkeursrichting te komen.

Als basis om te komen tot een voorkeursrichting zijn tijdens het proces vier denkrichtingen voor de toekomst van De Kempen gebruikt:

1. Minimale groei
   De dorpen groeien geleidelijk door. Er komen pakweg 5.000 woningen en een bedrijventerrein bij.
2. Gelijk verdeelde groei
   Er komen ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij. De woningen worden gelijk verdeeld over de vier gemeenten. Alle dorpen en bedrijventerreinen worden ruim een derde groter.
3. Groei nabij stedelijk gebied
   Ook in deze denkrichting komen er ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein bij, maar dan op één locatie in De Kempen, in de richting van Eindhoven. Daar ontstaat een nieuw 'knoop'. De dorpen groeien een beetje.
4. Groei in nieuwe kern
   We vangen de groei met ongeveer 13.000 woningen en een bedrijventerrein op met een nieuwe groeikern op een andere plek in De Kempen.

2.2 Voorkeursrichting volgt uit toekomstbeeld en leidende principes.

De inventarisatie van de pluspunten en kansen uit de vier denkrichtingen (zie bijlage b), bestaand beleid, recente ontwikkelingen en de Toekomstdialoog hebben geleid tot het toekomstbeeld en de bijbehorende leidende principes. In de Ontwikkelstrategie is vervolgens een voorkeursrichting geformuleerd die gebaseerd is op de denkrichtingen 'gelijk verdeelde groei' en 'groei nabij stedelijk gebied'. Daarbij zijn de leefbaarheid en de Kempische identiteit (sociaal en fysiek) de belangrijkste sturingsgedachte. Deze voorkeursrichting geeft kansen voor behoud en versterking van voorzieningen, waaronder openbaar vervoer. Om bij te kunnen sturen op ontwikkelingen, wordt per gemeenten een bandbreedte voor de woningbouwontwikkeling voorgesteld.

1.1 De voorkeursrichting wordt uitgewerkt tot een voorkeursscenario voor de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 die in december 2024 ter besluitvorming aan de vier gemeenteraden wordt voorgelegd.

De wensen, bedenkingen, kaders en uitgangspunten van de vier gemeenteraden over de voorkeursrichting worden bij de uitwerking tot het voorkeursscenario meegenomen. Daarmee wordt van stap 3 naar stap 4 uit de bestuursopdracht gekomen met de tussenstap zoals die in de amendementen is bedoeld.

Kanttekeningen

1.1 Het kader omvat het relevant ruimtelijk beleid op hoofdlijnen, er is nog geen toets op detail-niveau op het volledig bestaand beleid gedaan.

Dit volgt in de nadere uitwerking van het voorkeursscenario in 2025. Met dit voorstel wordt een voorkeursrichting voorgesteld, daarvoor is alleen het beleid op hoofdlijnen getoetst. Bij verdere uitwerking wordt het voorkeursscenario vergeleken met alle andere beleidsstukken van de vier gemeenten én (sub)regio, waterschappen en provincie.

2.1 De bespreking in de vier gemeenteraden van de Kempengemeenten kan leiden tot aanpassingen in de voorkeursrichting.
De colleges van Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden stellen een gezamenlijke voorkeursrichting voor. De raden kunnen wensen en bedenkingen inbrengen op het in hoofdstuk 5 geschetste toekomstbeeld voor De Kempen en de daaronder liggende leidende (kaderstellende) principes. De schaalsprong van de regio is al in volle gang, de urgentie van een gezamenlijke strategie is dan ook hoog. Alleen samen kunnen we nog sturen op onze voorwaarden op de al ingezette groei.

3.1 Nadat het voorkeursscenario in december 2024 wordt vastgesteld volgt de nadere uitwerking.
Dit is stap 5 uit de bestuursopdracht. Denk aan locatiestudies, draagvlak voorzieningen, milieueffecten en uitwerkingen per gemeente. Dit wordt in 2025 verder onderzocht en uitgewerkt.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Vervolg

Communicatie
- Het raadsbesluit wordt gecommuniceerd aan de bestuurlijke en ambtelijke werkgroep voor verdere uitwerking. De voorkeursrichting wordt afgestemd met regionale partners in het regulier overleg Ruimte binnen de Metropoolregio Eindhoven en de provincie en waterschappen.
- De vier bestuurders houden een gezamenlijk persgesprek over de uitkomsten van deze stap in de bestuursopdracht.
- De deelnemers aan de participatieavonden ontvangen terugkoppeling van de besluiten van de vier Kempenraden als zij zich hebben opgegeven met e-mailadres.

Uitvoering
- Na het besluit van de vier gemeenteraden van Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden wordt de richting verder uitgewerkt naar het voorkeursscenario in de eindrapportage Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040. Dit is conform stap 4 in de bestuursopdracht.
- Deze Ontwikkelstrategie De Kempen wordt in de raadsvergaderingen van december 2024 ter besluitvorming voorgelegd. (Bergeijk 19 december, Bladel 19 december, Eersel 10 december, Reusel-De Mierden 17 december).
- In 2025 start de verdere uitwerking conform stap 5, de uitvoering start daarna.
- Bij actualisatie van de Omgevingsvisie in de diverse gemeenten wordt gebruik gemaakt van het rapport Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040.

Bijlagen

a. Concept raadsbesluit (RA24.064)
b. Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 (24.15729)
   b.1 Bijlage Sfeerverslag Toekomstdialoogavonden (24.15734)
   b.2 Bijlage Resultaten Toekomstdialoog (24.15731)
   b.3 Bijlage Matrix afwegingskader vier denkrichtingen (24.15732)

b.4 Rapport Brede welvaart Kempengemeenten in kaart (Het PON & Telos, september 2023) (24.15733)
c. Bestuursopdracht Ontwikkelstrategie De Kempen 2022 (24.15779)

het college van burgemeester en wethouders,

dhr. J.P.P.S. Ruyters
secretaris

mw. A.J.M.H. van de Ven
burgemeester

Raadsbesluit

Vergaderdatum:	24 september 2024
Onderwerp:	Ontwikkelstrategie De Kempen: voorkeursrichting
Documentnr. Corsa.:	RA24.064
Case nr. Corsa	Z22001524

De raad van de gemeente Reusel-De Mierden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 augustus 2024;

gelet op het besluit van uw raad op 30 mei 2023 (RA23.019) waarmee uw raad de Bestuursopdracht Ontwikkelstrategie De Kempen vaststelde, inclusief een amendement om uw raad met een extra processtap in de gelegenheid te stellen om eventuele zienswijzen, kaders en uitgangspunten in te brengen alvorens het voorkeursscenario aan uw raad wordt voorgelegd;

overwegende dat
- de vier gemeenteraden betrokken bij en geïnformeerd zijn over de uitwerking van de bestuursopdracht;
- de inwoners, inclusief jeugd, intensief betrokken zijn in gesprekken over de mogelijke gevolgen van de schaalsprong en kansen voor De Kempen;
- brede welvaart in De Kempen concreet is gemaakt op basis van data, aangevuld met de opbrengst van het participatietraject met inwoners van De Kempen;
- de tot nu toe doorlopen processtappen geleid hebben tot het rapport Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040;
- vier denkrichtingen uit de verdieping van de Ontwikkelstrategie de Kempen (2021) zijn gebruikt als basis om tot een voorkeursrichting te komen;
- de voorkeursrichting uit toekomstbeeld en leidende principes volgt;
- de voorkeursrichting uitgewerkt wordt tot een voorkeursscenario voor de Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 die in december 2024 ter besluitvorming aan de vier gemeenteraden wordt voorgelegd;

Besluit

1. In te stemmen met het rapport “Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040” en meer specifiek met het in hoofdstuk 5 geschetste toekomstbeeld en de daaraan verbonden leidende (kaderstellende) principes.
2. Te concluderen dat de gegeven voorkeursrichting voldoet aan de leidende principes en het toekomstbeeld.
3. Het college opdracht te geven de voorkeursrichting uit te werken tot een voorkeursscenario.

De raad voornoemd,

de griffier,	de voorzitter,
mw. L. van Leersum	mw. A.J.M.H. van de Ven